

Bibliotheekgebouw en MFA

Inhoud

Onepager	2	4. Onbemande uren	31
Conclusies en aanbevelingen	3	4.1 Houding t.a.v. onbemande uren	32
Verder lezen	8	4.2 Houding t.a.v. semi bemande uren	33
Verantwoording	11	5. Tips voor verbetering	34
1. Beoordeling gebouw	13	5.1 Tips en verbeterpunten	35
1.1 Algemene beoordeling	14	Steekproef	36
1.2 Punten ter optimalisatie	16		
1.3 Beoordeling locatie	17		
1.4 Beoordeling inrichting	19		
1.5 Beoordeling sfeer	20		
2. Horeca	22		
2.1 Beoordeling horeca	23		
2.2 Voorkeur horecavoorziening	24		
3. MFA	25		
3.1 Huidige situatie MFA	26		
3.2 Voor- en nadelen MFA	27		
3.3 Potentiële partners	29		

Onepager

Dit BiebPanelonderzoek gaat over het gebouw van de bibliotheek en over de voor- en nadelen van multifunctionele accommodaties.

Leden zijn overwegend positief over het bibliotheekgebouw

De meeste leden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken voelen zich welkom in hun bibliotheekvestiging en vinden dat de bibliotheek uitnodigt om er vaak te komen en lang te verblijven, al is dat wel minder dan in het totale Panel. Ook over de locatie, de inrichting en sfeer zijn de leden positief, ook al zijn leden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken hier wat minder positief over dan gemiddeld. De belangrijkste verbetersuggesties zijn: indeling collectie, beter onderscheid tussen rustige en levendige ruimtes, meer zitplekken en meer huiskamergevoel. Ook zouden wat meer leden dan in het totale Panel een mooier gebouw/entree willen.

Slechts een derde heeft behoefte aan een, veelal eenvoudige, horecavoorziening

De tevredenheid over de huidige horecavoorzieningen is matig. Twee derde van de panelleden heeft helemaal geen behoefte aan horeca in hun vestiging en dat is meer dan in het totale Panel. Voor een kwart heeft een koffie/theeautomaat de voorkeur. In Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken is er minder behoefte aan een wat uitgebreidere horecavoorziening.

Voordelen MFA's: levendigheid en gezelligheid, combineren bibliotheekbezoek, kostenbesparing en ruimere openingstijden

Panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken zien vooral 'geen voordelen, maar ook geen nadelen' van het delen van het pand met andere organisaties.

Als voordelen van het delen van het pand noemen leden vooral: meer levendigheid en het gezelligheid, combineren van bibliotheekbezoek met andere zaken, kostenbesparing en ruimere openingstijden. Als nadelen noemen leden vooral: drukte en overlast, minder ruimte voor de collectie van de bibliotheek en minder ruime openingstijden (vooral 's avonds).

De meest aantrekkelijke organisaties om een pand mee te delen zijn volgens de leden: VVV/Uitbureau, de kunstuitleen, Volksuniversiteit, buurthuis/ welzijnsorganisatie en een instantie op het gebied van digitale hulp. De mening over deels of volledig onbemande vestigingen is wisselend. Panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken hebben wat minder vaak problemen met onbemande openingsuren dan in het totale Panel.

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies & aanbevelingen (1)

In dit BiebPanelonderzoek staat het gebouw van de bibliotheek centraal, met als hoofdvraag: hoe kan de bibliotheek zorgen dat leden zich meer thuis voelen in hun vestiging en wat is de toegevoegde waarde van het delen van een pand met andere organisaties? We beantwoorden deze vraag aan de hand van de deelvragen:

- Wat vinden leden nu van het gebouw van hun vestiging?
- Wat zijn behoeftes op het gebied van het gebouw als het gaat om: locatie, inrichting, sfeer en horeca?
- Wat vinden leden de toegevoegde waarde en de nadelen van een pand delen met andere organisaties?
- Welke samenwerkingspartners vinden leden het meest aantrekkelijk om een pand mee te delen?

Leden voelen zich welkom in hun bibliotheekvestiging

Veel leden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken voelen zich welkom in hun bibliotheekvestiging, de helft vindt dat de bibliotheek uitnodigt om er vaak te komen en twee op de vijf zeggen dat de bibliotheek uitnodigt om er lang te verblijven. Panelleden zijn hier overigens minder uitgesproken over dan in het totale Panel. Vooral in Westerveld voelt men zich minder welkom en vinden leden dat de bibliotheek minder uitnodigend is om er vaak te komen en langere tijd te verblijven. De verblijfsfunctie zou volgens de panelleden nog verbeterd kunnen worden als er bijvoorbeeld een uitgebreidere collectie boeken zou zijn, de boeken anders ingedeeld zouden zijn of er meer gewerkt wordt aan gezellige zithoekjes. Ook de vriendelijkheid van het personeel, vooral als het gaat om begroeting bij binnenkomst, zou beter kunnen. Een deel van de panelleden geeft aan geen behoefte te hebben om langer te blijven in de bibliotheek. We zien hier dus terug dat de verblijfsfunctie voor een deel van de leden een toegevoegde waarde heeft (de 'funshoppers'), terwijl een ander deel juist alleen komt om snel materialen op te halen (de 'runshoppers'). Het beleid op het gebied van een aangenaam verblijf en de bibliotheek als third place is met name gericht op de groep funshoppers.

*“Meer boeken, de keuze is erg klein geworden. Ik mis het rondneuzen om een mooi boek uit te zoeken.”
“Het zou wat mij betreft persoonlijker mogen, een begroeting wanneer je binnenkomt.”*

Tevredenheid over de locatie is wat lager dan in het totale Panel

De meeste panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken zijn tevreden over de locatie van hun vestiging (namelijk 85%), wel ligt de tevredenheid wat lager dan in het totale Panel. In Aa en Hunze, Midden-Drenthe en Tynaarlo is men wat meer te spreken over de locatie dan in Coevorden, Wolden, Noordenveld en Westerveld. Volgens zeven op de tien panelleden hoeft er niets te verbeteren aan de locatie van hun vestiging. Eén op de tien leden geeft betere of meer parkeergelegenheid en een mooier gebouw of entree (vooral in Wolden) als verbetersuggestie en dat is vaker dan in het totale Panel. Minder vaak dan gemiddeld noemt men een betere bereikbaarheid als verbetersuggestie.

Bij een groep van de leden is er behoefte aan betere parkeermogelijkheden. Communiceer duidelijk wat per vestiging de opties zijn qua parkeren en toegang, wat de bibliotheek wel en niet kan bieden op dit gebied.

Conclusies & aanbevelingen (2)

Leden overwegend positief over de inrichting en sfeer; verbeterpunten: indeling collectie, beter onderscheid tussen rustige en levendige ruimtes, meer zitplekken en meer huiskamergevoel

Ruim twee derde van de panelleden is tevreden over de inrichting en over de sfeer in hun bibliotheekvestiging, dat is minder dan gemiddeld in het totale Panel. In Aa en Hunze, Borger-Odoorn en Westerveld is men het minst te spreken over de inrichting van de bibliotheek. Leden van de vestigingen in Tynaarlo en Westerveld zijn relatief minder te spreken over de sfeer in de bibliotheek. Leden met een laag opleidingsniveau zijn over inrichting en sfeer wat meer te spreken dan de andere leden. Verbetersuggesties op het gebied van inrichting en sfeer zijn de indeling van de collectie, beter onderscheid tussen rustige en levendige ruimtes, meer zitplekken en meer huiskamergevoel. Een leukere presentatie van boeken en andere materialen, meer levendigheid en een modernere inrichting zijn voor panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken vaker een verbeterpunt dan in het totale Panel. Minder vaak noemen panelleden dat er meer stilte en rust mag zijn en verbetering mbt meer praktische zaken zoals betere Wifi.

De panelleden hebben waardevolle suggesties gegeven over het gebouw: de locatie, inrichting en sfeer, deze kunt u gebruiken in uw beleid (een uitgebreidere collectie boeken, een andere/meer logische indeling van boeken, meer gezellige zithoekjes, parkeergelegenheid, meer levendigheid, meer huiskamergevoel).

Tevredenheid over horeca is matig; weinig behoefte aan uitgebreide horeca in de bibliotheek

De helft van de panelleden die aangeven dat hun bibliotheek een horecavoorziening heeft, is tevreden over de horecavoorziening.

Twee derde van de panelleden heeft helemaal geen behoefte aan horeca in hun vestiging en dat is meer dan in het totale Panel. Voor een kwart heeft een koffie/theeautomaat de voorkeur. Nog minder dan in het totale Panel is er behoefte aan een horecavoorziening met koffie, thee en iets lekkers of een meer uitgebreide horecavoorziening waar men ook kan lunchen.

Bij de leden van BiebPanel is de tevredenheid over de horeca matig. Er is dus verbetering mogelijk. We zien dat er weinig behoefte is aan uitgebreide horeca. Bekijk per vestiging wat er wenselijk is, ook afhankelijk van de doelgroepen die u wilt bedienen en de voorzieningen die er in de buurt al zijn. Wilt u zich bijvoorbeeld richten op bezoekers die geen lid zijn, op ouderen of jongeren die langere tijd in de bibliotheek willen verblijven? In het bezoekersonderzoek van het nieuwe BiebPanel in 2020 wordt er ook aandacht besteed aan de wensen en behoeften van de bezoekers.

Conclusies & aanbevelingen (3)

Wat vinden de panelleden de toegevoegde waarde en de nadelen van MFA's?

Drie op de vijf panelleden zeggen dat hun vestiging in het gebouw zit met (of van) een andere organisatie. Die andere organisaties zijn in Rolde een sporthal; in Gieten de Rabobank, speel-o-theek en Taalhuis. De scholengemeenschap en dorps huis worden in Borger genoemd. Leden van Valthermond noemen het dorps huis en een sporthal. Het Stedelijke Museum en VVV worden genoemd door leden uit Coevorden. Leden van Roden noemen een tweedehandswinkel en in Eelde de kinderdagopvang. Voor Havelte wordt een buurthuis en welzijnsorganisatie genoemd en in Vledder noemen leden Naabuur.

- **Voordelen MFA's: levendigheid en gezelligheid, combineren bibliotheekbezoek, kostenbesparing en ruimere openingstijden**

Panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken zien vooral 'geen voordelen, maar ook geen nadelen' van het delen van de vestiging. Als het pand nog niet wordt gedeeld met een andere organisatie, dan weten panelleden logischerwijs relatief vaak niet of dat vooral voor- of nadelen zou hebben.

Wordt de bibliotheekvestiging al gedeeld, dan zien de leden als grootste voordelen meer levendigheid en gezelligheid, het combineren van bibliotheekbezoek met andere zaken, kostenbesparing en dus lagere abonnementsgelden en ruimere openingstijden. Wordt de bibliotheekvestiging niet gedeeld, dan zien de leden als voordeel vooral dat je het bezoek aan meerdere organisaties kunt combineren. Verder zegt men dat het makkelijker wordt om anderen te ontmoeten en het wellicht kan schelen in de kosten.

- **Nadelen MFA's: drukte en overlast en minder ruimte voor de bibliotheek en collectie**

Als de bibliotheekvestiging het pand deelt met anderen, dan zeggen leden er overlast kan zijn in de bibliotheek wat de rust verstoort, ook vinden leden het een nadeel dat er minder ruimte voor de collectie overblijft. Wordt het pand nog niet gedeeld, dan zien leden vooral als nadelen dat het druk en lawaaiig zou kunnen worden in de vestiging, dat er minder ruimte voor de bibliotheek of de collectie overblijft en dat het nadelig zal zijn voor de openingstijden (vooral 's avonds).

In dit onderzoek komt op enkele plekken terug dat de leden wat minder te spreken zijn over het delen van de bibliotheek met andere organisaties, omdat dit niet ten gunste komt aan de grootte en dus het aanbod van de bibliotheek. De functie van de bibliotheek verdwijnt langzamerhand en wordt meer een uitleen- en ophaalservice. Leden missen de gezelligheid (ook van medewerkers). Bekijk welke mogelijkheden de bibliotheek heeft om dit gevoel terug te brengen en of er op het gebied van de collectie boeken een oplossing bedacht kan worden, bijvoorbeeld door actuele titels in de bibliotheek te hebben.

Conclusies & aanbevelingen (4)

- **Allerlei mogelijke partners genoemd; meest aantrekkelijke VVV en de kunstuitleen**

De meest aantrekkelijke organisaties om een pand mee te delen zijn volgens de leden: VVV/Uitbureau, de kunstuitleen, Volksuniversiteit, buurthuis/ welzijnsorganisatie en een instantie op het gebied van digitale hulp. In Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken vinden leden het delen met een bejaarden/verzorgingstehuis en een school aantrekkelijker dan in het totale Panel. Minder aantrekkelijk wordt het delen met een café/restaurant bevonden.

Mening onbemande openingsuren varieert

De mening over deels of volledig onbemande vestigingen is wisselend. Panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken hebben wat minder vaak problemen met onbemande openingsuren dan in het totale Panel het geval is, waarschijnlijk omdat zij hier al meer aan gewend zijn. Wordt de vestiging al gedeeld, dan geeft één op de vijf aan dat ze er problemen mee hebben als er op bepaalde momenten alleen medewerkers van een andere organisatie zijn. 30% is neutraal en dat is meer dan in het totale Panel. Panelleden van Aa en Hunze en Noordenveld hebben hier duidelijk meer moeite mee dan leden van Coevorden en Westerveld.

Belangrijkste verbeteringsuggesties van leden: indeling van de collectie, betere sfeer en vriendelijke medewerkers

Wat zijn tot slot volgens de panelleden de verbeterpunten voor hun bibliotheek op het gebied van de locatie, sfeer, inrichting, horeca en/of samenwerkingen met andere organisaties in het gebouw? Veel leden zeggen op deze open vraag dat ze al erg tevreden zijn. De belangrijkste verbeteringsuggestie van de panelleden is om de indeling van de collectie verbeteren. Daarnaast komen vooral naar voren dat de sfeer beter kan en de medewerkers vriendelijker. Bij een aantal vestigingen (vooral de kleinere) komt naar voren dat de collectie de laatste jaren steeds kleiner is geworden en dat dat het minder aantrekkelijk maakt om naar de bibliotheek te gaan.

“Mag meer sfeer uitstralen, is nu kil. Ook is het soms onduidelijk waar welke boeken onder vallen, geen duidelijke aanduiding van categorieën.”

“Collectie zou wel uitgebreid kunnen worden.”

“De bieb wordt een soort dorpshuis waar ik niet op zit te wachten. Het hele concept van wat een bieb moet zijn is weg. Nog even en ik kan alleen nog digitaal boeken uitzoeken. Dan kan toch niet de bedoeling zijn.”

De indeling is ook in eerdere BiebPanelonderzoeken al naar voren gekomen als aandachtspunt voor Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken. Eerder is geadviseerd om te bekijken hoe de indeling en naamgeving van de werelden/afdelingen binnen de bibliotheek verbeterd kunnen worden en nog beter gecommuniceerd kunnen worden aan de leden, bijvoorbeeld met plattegronden, bewegwijzering in de bibliotheek, de catalogus, uitleg in de nieuwsbrief en de website of uitleg voor leden die daar behoefte aan hebben. Bibliotheekmedewerkers kunnen actief afstappen op zoekende mensen.

Verder lezen (1)

Verder lezen over bibliotheekgebouwen:

Er zijn natuurlijk, in Nederland en daarbuiten, allerlei voorbeelden van inspirerende bibliotheekgebouwen. Voor inspiratie kunt u kijken op de websites van architecten van bibliotheekgebouwen, zoals:

- InVorm: <https://www.invorm.info/projectinrichting/bibliotheekinrichting/>
- Hanratharchitect: <https://hanratharchitect.nl/>
- Aat Vos: <https://aatvos.com/projects/>
- Biebsystemen: <https://www.biebsystemen.com/>

Voor internationale voorbeelden zie <https://www.momondo.nl/ontdek/artikel/de-mooiste-bibliotheken-ter-wereld>

In dit BiebPanelonderzoek zijn Zuidoost Fryslân en Hilversum de best practices op het gebied van de beoordeling van het gebouw. Hieronder hun verhaal.

De meeste van de gebouwen van **Zuidoost Fryslân** zijn ingericht door Dick de Jong (interieurarchitect, www.dickdejong.nl). Of dit de sleutel tot succes is, is onduidelijk. Wel staat Dick bekend om zijn kleurrijke vloerbedekking. Dit resulteert in een warme uitstraling die mensen uitnodigt om binnen te komen. Qua meubilair zijn de meeste bibliotheken ingericht door Biebsystemen. Hierbij kiezen wij ervoor om niet zozeer een homogene uitstraling te creëren maar eerder te kijken naar specifieke lokale kenmerken of vereisten. En proberen om deze te vertalen in de inrichting. Voor kleine verbouwingen en het verfwerk kiezen wij altijd lokale leveranciers zodat de bibliotheek in de gemeenschap geworteld is.

In al onze bibliotheken is samenwerking met (lokale) partners van belang. Niet alleen om de kosten te drukken maar ook om meerdere aanbieders in één gebouw te verzamelen. Naast de uitleenfunctie is de laatste jaren de bibliotheek sterk gegroeid als plek om te verblijven, leren en/of werken. Wij zijn steeds bezig om de wensen die we in het gebruik zien, te vertalen in de inrichting en functionaliteiten. Zo is afgelopen jaar de bibliotheek verruimd in openingstijden, boetevrij gemaakt en de koffie is gratis. Om leren en werken in de bibliotheek te faciliteren, is er een grote stap gedaan om het netwerk veiliger te maken. Naast veiligheid verbeteren we continu de snelheid van de Wifi. Op dit moment worden alle pc's en beeldschermen in de bibliotheken en kantoren vervangen.

Qua publiciteit zijn we beperkt in onze middelen om de bibliotheek te promoten. Wel zijn we op dit moment bezig om onze dienstverlening nadrukkelijker op social media te posten. Qua activiteiten en acties zijn wij erg bescheiden. We zorgen voor een goede basisvoorziening met een goede geografische spreiding. Daarnaast hebben we met nagenoeg alle basisscholen een dBos-samenwerking. Omdat we een kleine bibliotheek zijn (32 medewerkers, 18 Fte), kiezen we zorgvuldig hoe we de grootste toegevoegde waarde voor onze omgeving hebben.

Verder lezen (2)

In **Hilversum** is een aantal jaar geleden besloten om geen huisregels meer op te hangen, omdat dat tot veel verboden en negatieve communicatie leidde. Samen met de medewerkers is besloten om hier flexibel in te zijn en mensen alleen aan te spreken met een beroep op hun medewerking om het voor iedereen 'prettig toeven' te laten zijn in de bibliotheek. Dit leidt tot de grondhouding bij medewerkers: de bibliotheek is niet van ons, maar van de klanten/bezoekers en brengt flexibiliteit met zich mee. In principe is het op de begane grond wat drukker (leescafé, lounge) en op de eerste en tweede verdieping wat rustiger, maar op drukke dagen kan dat ook anders zijn. Verder geldt naar klanten toe: 'we staan overal voor open, in elk geval als pilot', dus als klanten met een idee voor de bibliotheek komen en daar zelf ook tijd in willen steken, dan zijn er altijd mogelijkheden. Als de bibliotheek een activiteit uitvoert, dan alleen met partner, anders is er geen draagvlak. Ook dit draagt bij aan de ongedwongen sfeer en het welkome gevoel dat klanten hebben.

Verder lezen over third place:

Aat Vos heeft een boek geschreven over het creëren van een third place, 'TRD 4ALL. How To Create a Relevant Public Space'. Zie <https://aatvos.com/book/> en een bericht in Bibliotheekblad: <https://www.bibliotheekblad.nl/nieuws/nieuwsarchief/bericht/1000007765>

Verder lezen over horeca in de bibliotheek:

In dit BiebPanelonderzoek is Hilversum de best practice en komt De Boekenberg (Spijkenisse) op de tweede plaats op het gebied van horeca.

In **Hilversum** zit het Leescafé, in de bibliotheek zelf, dus niet in een aparte ruimte, met vlak erbij de tijdschriften, de leestafel en de lounge (comfortabele, luie stoelen). Ze hebben een 'sandwich van de maand' en een speciaal 'menu voor kleine lezertjes'. De koffie is van goede kwaliteit en kost 1 euro. In het Leescafé staan eigen medewerkers van de bibliotheek, met als voordeel dat ze erg betrokken zijn en de vragen van klanten over de bibliotheek ook goed kunnen beantwoorden. Zie ook <https://www.bibliotheekhilversum.nl/service/Leescafe.html>

In **De Boekenberg** zit Café Zinnig ook midden in de bibliotheek zelf (niet in een aparte ruimte), met de leestafel in het café. Je kunt hier ook verblijven zonder consumptie. De bibliotheek doet een deel van de catering zelf, en maakt bijvoorbeeld koeken die in de omgeving bekend staan en getipt worden. Verder werkt de bibliotheek samen met allerlei lokale partners, voor bijvoorbeeld sapjes van een zorgboerderij en thee van een lokale theewinkel. Ook speelt het café in op activiteiten, thema's en doelgroepen. Zo is er tijdens de week van de eenzaamheid een ontmoet-elkaar-ontbijt, tijdens koopzondagen een samen-op-zondag-lunch en voor studenten een 'tosti thursday' voor 1 euro op vertoon van de studentenpas. Voor de meeste bijeenkomsten doet de bibliotheek de catering zelf; bij grote evenementen schakelen ze een cateraar of restaurant uit de buurt in. Ook hier staan in het café eigen medewerkers van de bibliotheek, die ook vragen kunnen beantwoorden over de bibliotheek en alle activiteiten die er plaatsvinden. Het werken met mensen vanuit een reïntegratiebureau is losgelaten; er zijn nu vaste eigen medewerkers, en daarnaast leer-werkplekken voor mensen met een beperking. Zie verder <https://www.deboekenberg.nl/> en <https://youtu.be/mp6m6DOsEXY>

Verder lezen (3)

Past horeca bij de bibliotheek? In Goes was er een discussie in de gemeenteraad, waarbij de wethouder de doorslag gaf met het argument dat horeca in de bibliotheek bijdraagt aan het huiskamergevoel: <https://www.pzc.nl/bevelanden/horeca-in-nieuwe-bibliotheek-in-goes-is-nodig-voor-huiskamergevoel~aec998f1/>

Horeca adviseur Sergio Vyent zal in het voorjaar van 2020 samen met Probiblio een publicatie uitbrengen met handvatten voor het opzetten van passende bibliotheekhoreca. U kunt hier t.z.t. over lezen in de BiebPanel Update en op de website/nieuwsbrief van Probiblio.

Verder lezen over MFA's:

Op BibliotheekInzicht is te lezen dat in totaal 715 bibliotheeklocaties, 59% van alle locaties, in een multifunctionele accommodatie (MFA) zijn ondergebracht. Hiermee heeft 88% van de bibliotheekorganisaties één of meerdere locaties met andere instellingen in een gezamenlijk gebouw ondergebracht. Vaak bevinden de samenwerkingspartners zich onder één dak, maar zijn ze inhoudelijk en organisatorisch nauwelijks geïntegreerd. Die constructie is soms na een fusie ontstaan of is het resultaat van een samenwerking, met culturele, maatschappelijke of welzijnsorganisaties. De instellingen waarmee de huisvesting wordt gedeeld, zijn divers. De meeste bibliotheekvestigingen delen het gebouw met maatschappelijk dienstverleners en het primair onderwijs, maar ook kinderopvang, zorginstellingen en theaters zijn vaak in hetzelfde gebouw gevestigd. Zie verder op: <https://www.bibliotheekinzicht.nl/kern-en-basisgegevens/de-bibliotheekorganisatie/fusies-en-samenwerkingen>

In 2019 is het boek 'Handreiking krachtige cultuur kernen; de specie(s) van culturele samenwerking' uitgebracht met tips voor het opzetten van een MFA: <https://www.cultuurconnectie.nl/clientdata/downloads/handreiking-krachtige-cultuurkernen-def.pdf>

Probiblio heeft een stappenplan uitgewerkt voor het opzetten van een MFA: <https://www.probiblio.nl/producten/management-organisatie/samenwerking-met-partners/samenwerking-strategische-partners>

Verder lezen over onbemande vestigingen:

In Bibliotheekblad 2019-9 is in het artikel 'Onbemand maakt onbemind, maar niet overal' meer te lezen over onbemande vestigingen.

Verantwoording

Over het onderzoek

Achtergrond

Probiblio heeft in 2009 BiebPanel opgericht, een onderzoeksplatform speciaal ontwikkeld voor de bibliotheekbranche. Bibliotheekleden kunnen lid worden van BiebPanel en ontvangen als deelnemer 4 maal per jaar een vragenlijst over verschillende onderwerpen. Vanaf 2017 ontvangen BiebPanelleden twee keer per jaar een uitnodiging voor een flitspeiling (een kort onderzoek over een actueel onderwerp) en twee keer per jaar een uitnodiging voor een regulier uitgebreid onderzoek. Daarnaast vinden er twee landelijke doelgroeponderzoeken plaats. Voor de reguliere BiebPanel onderzoeken, zoals dit onderzoek, maken we een uitgebreide rapportage met teksten en conclusies per bibliotheek/cluster.

Gebouw en MFA

In dit onderzoek staat het gebouw van de bibliotheek centraal. Wat vinden BiebPanelleden nu van het gebouw van hun bibliotheekvestiging. Wat zijn de ervaringen en behoeftes met betrekking tot de locatie, sfeer en inrichting (hoofdstuk 1)? Wat zijn de ervaringen en behoefte met betrekking tot horecavoorzieningen in de bibliotheek (hoofdstuk 2)? Wat is de mening van panelleden met betrekking tot multifunctionele accommodaties (MFA's; hoofdstuk 3) en onbemande uren (hoofdstuk 4)?

Veldwerkperiode

Het tweede reguliere onderzoek in 2019 heeft plaatsgevonden van 12 november t/m 2 december 2019.

Leeswijzer grafieken

Percentages kunnen soms optellen tot iets meer of minder dan 100%. Dit wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen. In het resultaatdeel worden resultaten soms weergegeven in de vorm van diagrammen. De donkerblauwe diagrammen geven de resultaten van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken weer, de lichtblauwe diagrammen de resultaten van het totale BiebPanel. In het rapport zijn bij enkele vragen ook de best practices opgenomen. Hier staat de score van de best scorende bibliotheek op desbetreffende vraag.

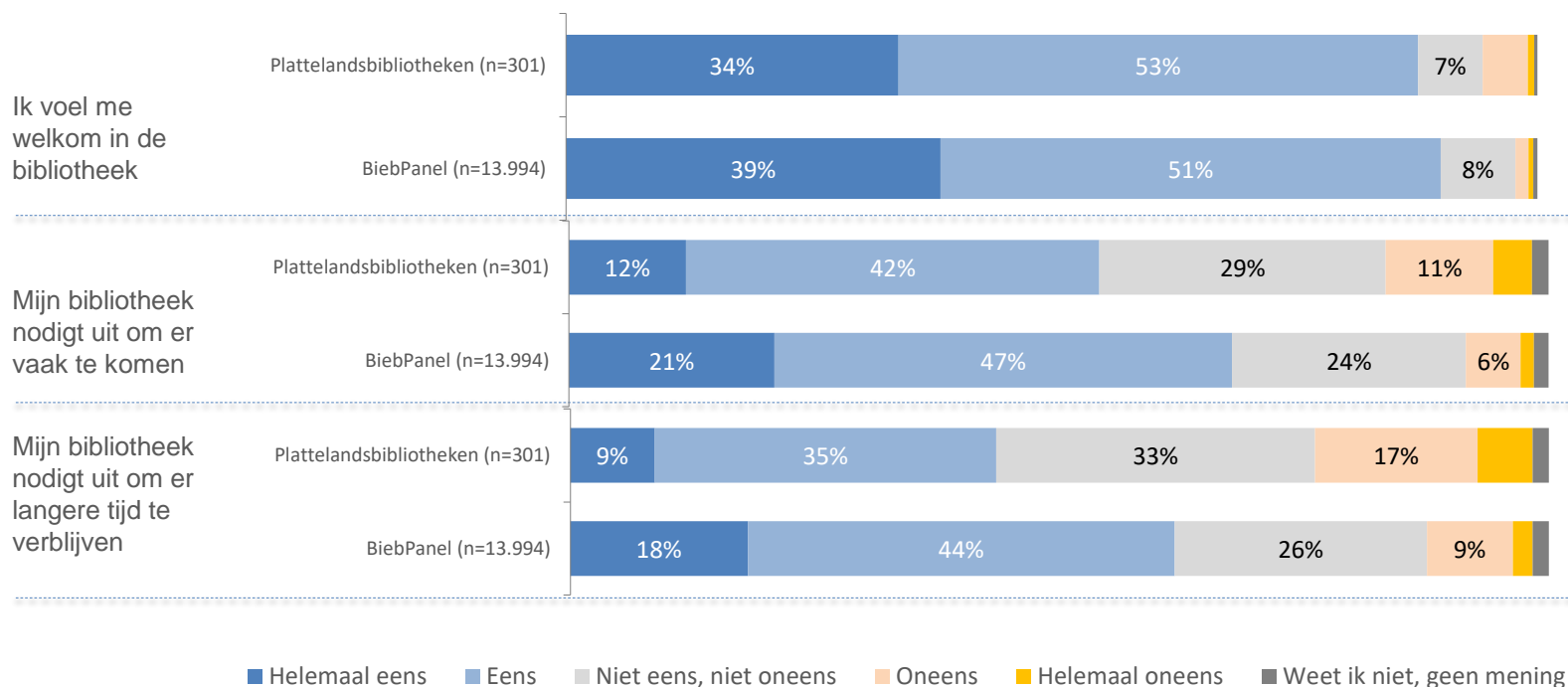
Leeswijzer open vragen

De letterlijke antwoorden op de open vragen staan in een aparte bijlage weergegeven.

1. Beoordeling bibliotheek gebouw

1.1 De meerderheid van de panelleden verblijft graag in de bibliotheek: bijna iedereen voelt zich welkom, de helft vindt dat de bibliotheek uitnodigt om er vaak te komen en ruim twee op de vijf zeggen dat de bibliotheek uitnodigt om lang te verblijven.

Leden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken voelen zich wat minder welkom in de bibliotheek en vinden de bibliotheek wat minder uitnodigend om er vaak te komen en langere tijd te verblijven, dan in het totale Panel. Dit geldt met name voor leden van de vestiging in Westerveld en voor vrouwelijke leden.

“In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken over uw bibliotheek?” – allen

1.1.1 Best practices bibliotheekgebouw

Bibliotheek Hilversum is op al deze drie aspecten van het bibliotheekgebouw de best practice. Op het aspect 'welkom voelen' scoren bijna alle bibliotheken hoog. Op de andere twee aspecten over uitnodigen om vaak te komen en om langere tijd te verblijven, is de variatie tussen de bibliotheken veel groter.

“In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken over uw bibliotheek?” – % (helemaal) mee eens - allen

Ik voel me welkom in de bibliotheek	Bibliotheek Hilversum	 98%
Mijn bibliotheek nodigt uit om er vaak te komen	Bibliotheek Hilversum	 80%
Mijn bibliotheek nodigt uit om er langere tijd te verblijven	Bibliotheek Hilversum	 79%

1.2 Panelleden zouden langer blijven als de collectie uitgebreider zou zijn, de boeken anders ingedeeld en er gezellige zithoekjes zouden zijn. Een deel heeft geen behoefte om langer te blijven.

Ook de vriendelijkheid van het personeel wordt soms genoemd, zo noemen leden dat meer gegroet mag worden bij binnenkomst. Leden uit Ruinen zouden liever een andere locatie willen dan in een school, dit levert veel onrust op. Leden uit Dwingeloo, Norg en Vries geven aan dat hun vestiging te klein is.

Meer boeken, de keuze is erg klein geworden. Ik mis het rondneuzen om een mooi boek uit te zoeken.

Gezelliger maken.

Boeken anders neerzetten. Door ze te stapelen kun je moeilijk zoeken. Dit is voor mij zo'n grote irritatie dat ik minder kom. En ik weet dat dit niet alleen voor mij geldt.

Het zou wat mij betreft persoonlijker mogen, een begroeting wanneer je binnenkomt.

De locatie zou moeten veranderen. Ik vind het jammer dat de bibliotheek tegenwoordig is ondergebracht in een school, dat levert tijdens de schooltijden onrust op in de bibliotheek. Ook vind ik het jammer dat de boekenbrievenbus is verdwenen.

Ik kom er gericht om boeken terug te brengen en weer te lenen. Ik hoef er niet langer te blijven.

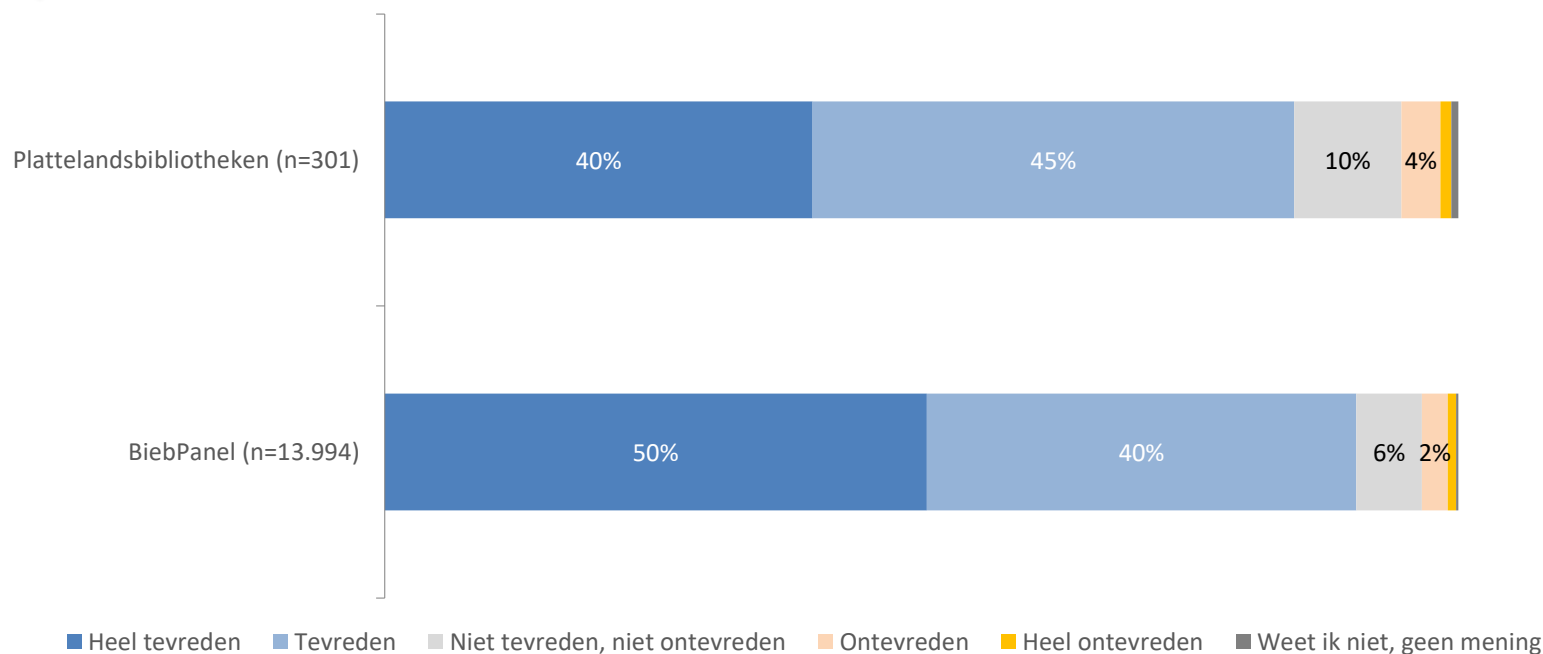
“Wat zou de bibliotheek voor u moeten veranderen zodat u vaker komt, langer blijft of uw bezoek aangenamer wordt?” - allen
Samenvatting Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken: een overzicht van alle reacties van de panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken is terug te vinden in de bijlagen.

1.3 De overgrote meerderheid van de panelleden is tevreden over de locatie van hun bibliotheek; dit verschilt wel per vestiging.

Leden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken zijn wat minder te spreken over de locatie dan in het totale Panel. De tevredenheid over de locatie ligt hoog in Aa en Hunze (97%), Midden-Drenthe (94%) en Tynaarlo (92%). De leden uit Coevorden (81%), Wolden (71%), Noordenveld (80%) en Westerveld (74%) zijn wat minder tevreden over de locatie.

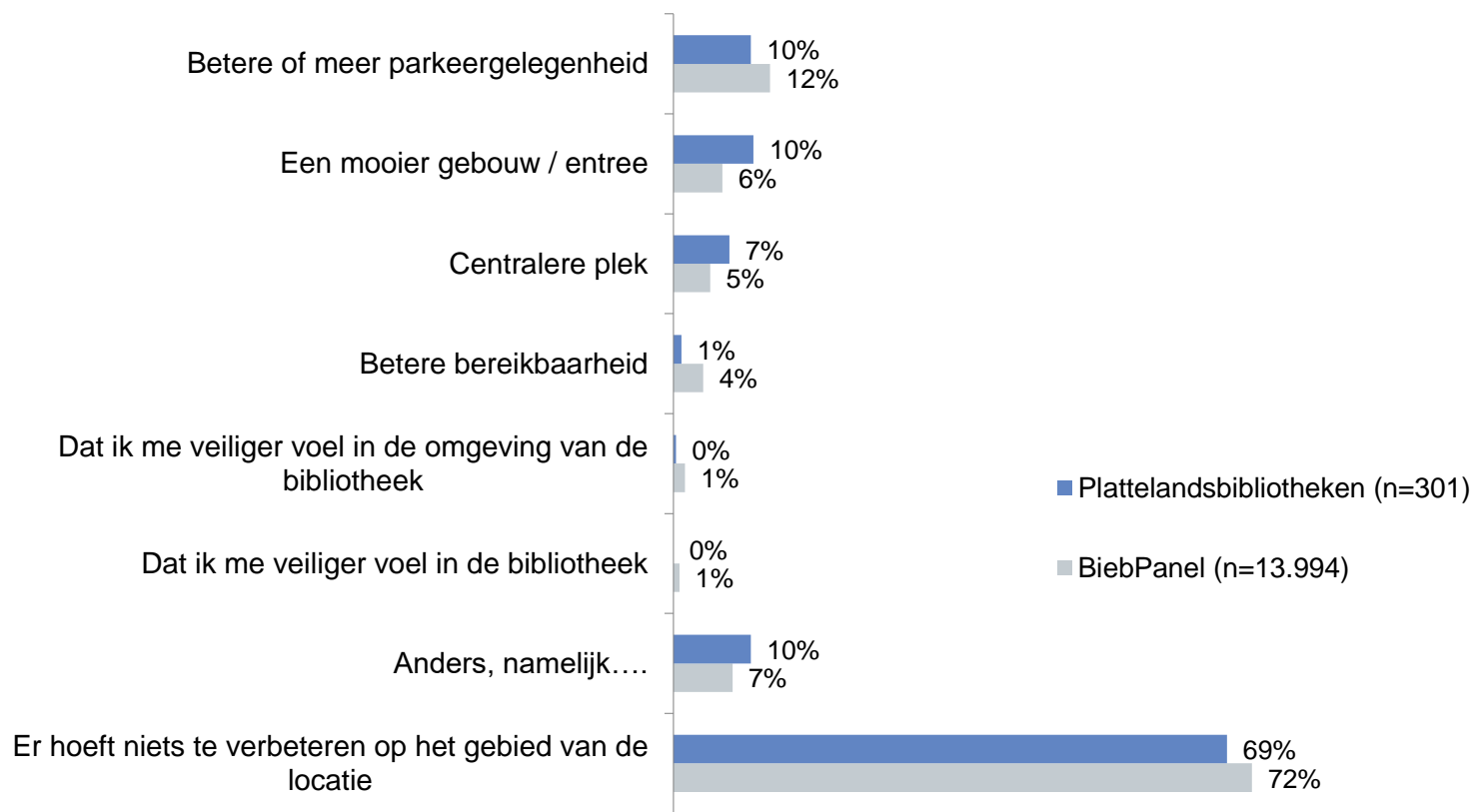
97% Best practice % (heel) tevreden: Bibliotheken Zuidoost Fryslân

“Hoe tevreden bent u over de locatie van de bibliotheek?” – allen

1.3.1 Volgens de meeste panelleden hoeft er niets te verbeteren aan de locatie van hun bibliotheek. Betere of meer parkeergelegenheid en een mooier gebouw is door één op de tien gegeven als verbetersuggestie.

Een mooier gebouw of entree wordt door panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken iets vaker als verbetersuggestie voor de locatie gegeven dan in het totale Panel. Vooral leden uit Wolden geven dit als verbetersuggestie. Minder vaak dan in het totale Panel noemt men de een betere bereikbaarheid als verbetersuggestie. Panelleden die de vestiging Midden-Drenthe bezoeken, geven het vaakste aan dat er niets hoeft te veranderen aan de locatie.

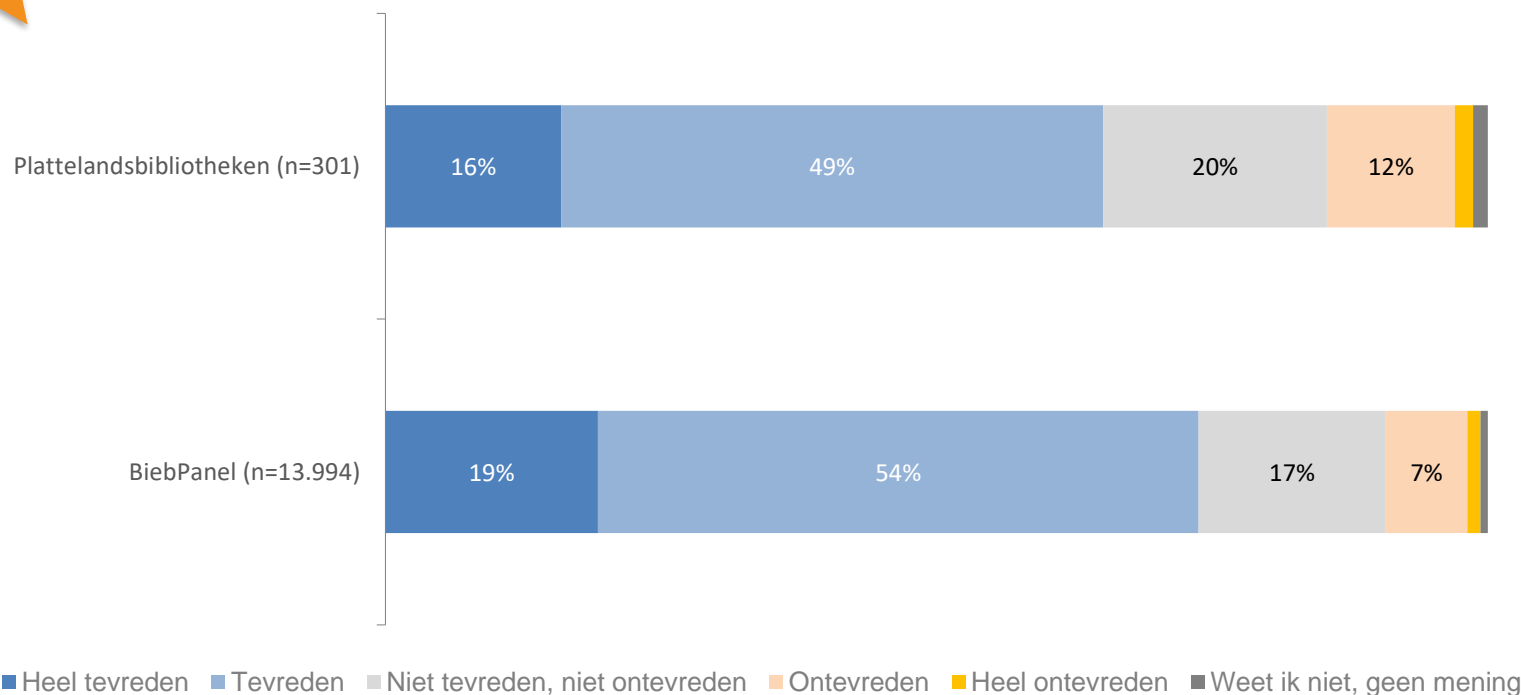
“Wat zou de bibliotheek voor u kunnen verbeteren op het gebied van de locatie?” Meer antwoorden mogelijk - allen

1.4 Twee derde van de panelleden is tevreden over de inrichting van hun bibliotheekvestiging.

En dat is minder dan in het totale Panel. Leden van de vestigingen Aa en Hunze, Borger-Odoorn en Westerveld zijn het minst tevreden over de inrichting (resp. 21%, 21% en 31% is ontevreden). Ook zien we dat middelbaar en hoger opgeleide leden minder vaak tevreden zijn over de inrichting dan leden met een laag opleidingsniveau.

91% Best practice % (heel) tevreden: Bibliotheken Zuidoost Fryslân

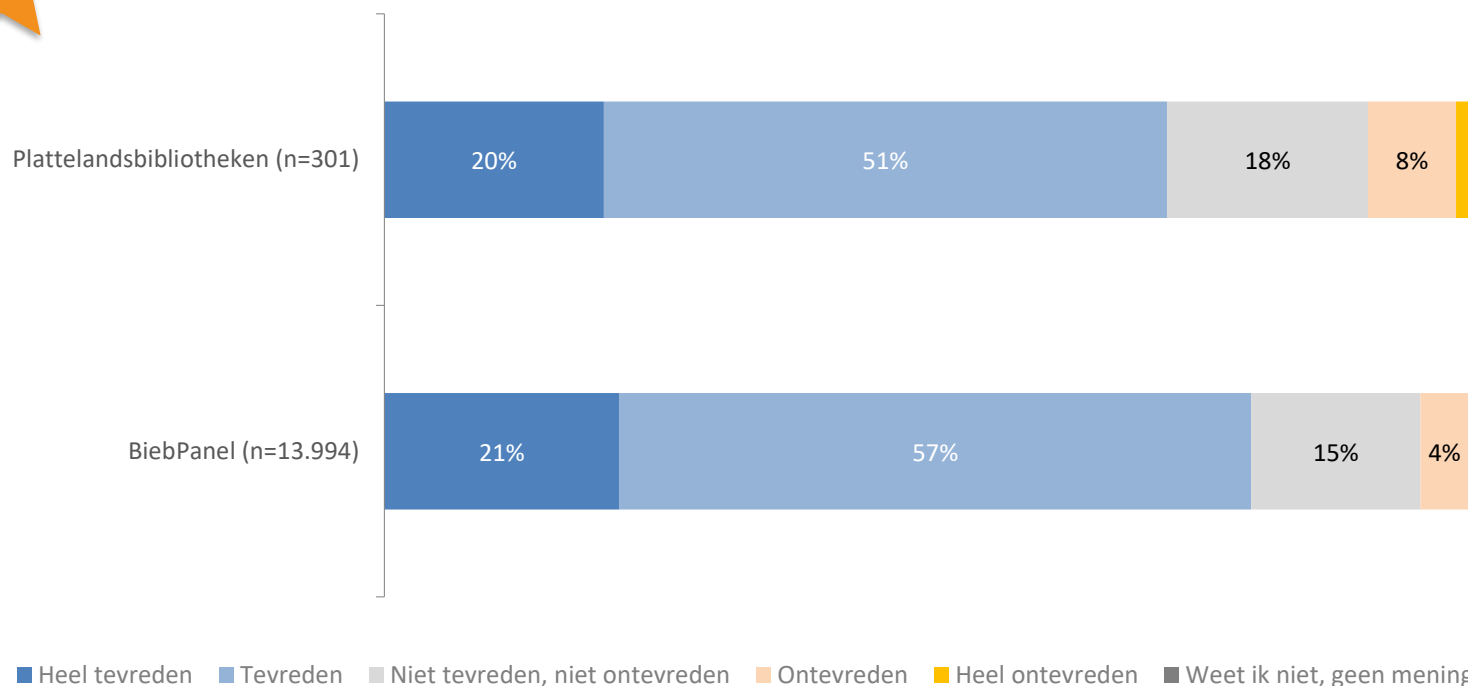
“Hoe tevreden bent u over de inrichting van de bibliotheek?” – allen

1.5 Zeven op de tien panelleden zijn tevreden over de sfeer in hun bibliotheekvestiging, net als in het totale Panel.

Ook over de sfeer in de bibliotheek zijn leden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken minder tevreden dan in het totale Panel. De tevredenheid hierover is vooral lager in Tynaarlo (59%) en Westerveld (49%) dan in Aa en Hunze (82%), Coevorden (83%) en Midden-Drenthe (81%). Ook hier zien we dat laag opgeleiden het meest tevreden zijn.

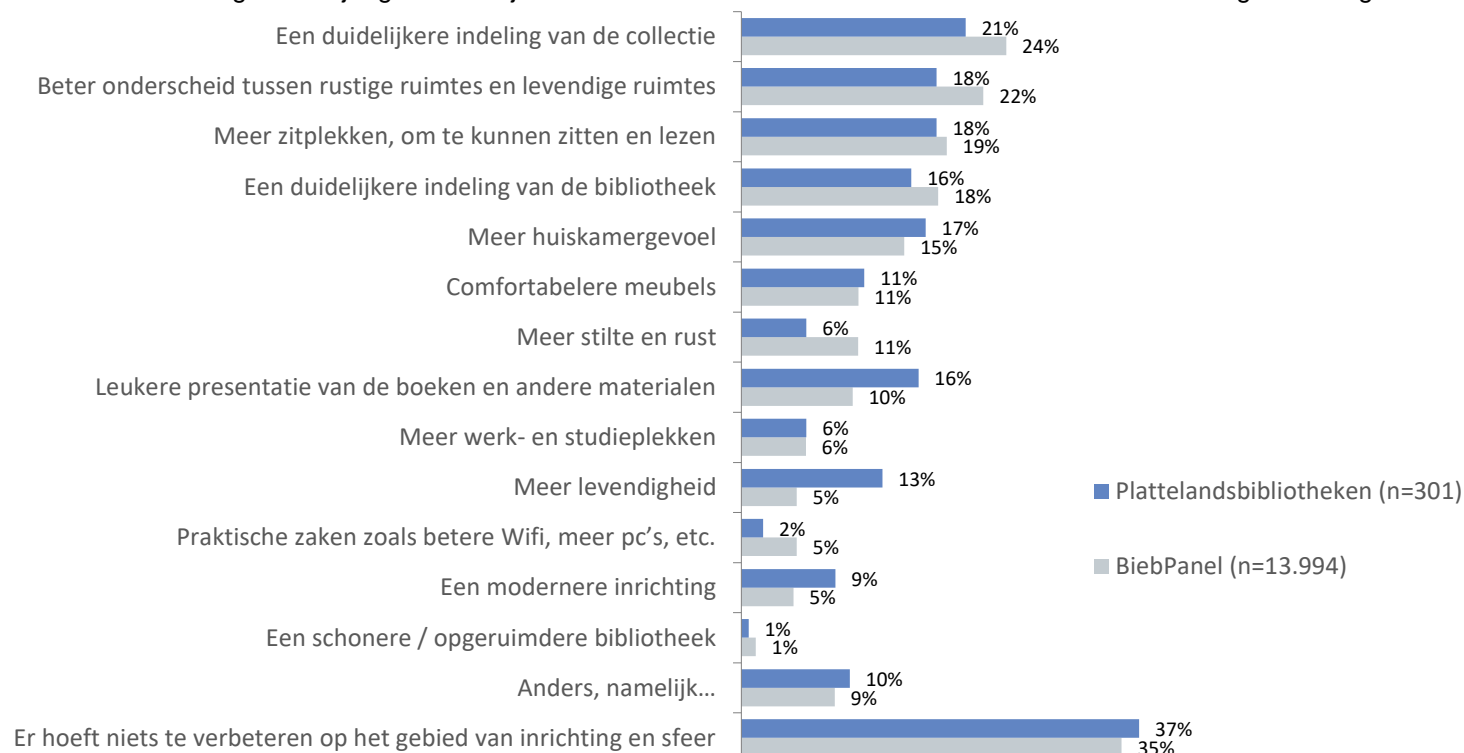
89% Best practice % (heel) tevreden: Bibliotheek Hilversum en Bibliotheek Noord-Fryslân

“Hoe tevreden bent u over de sfeer in de bibliotheek?” – allen

1.5.1 Suggesties over de inrichting en sfeer gaan vooral over: de indeling van de collectie, beter onderscheid tussen rustige en levendige ruimtes, meer zitplekken en meer huiskamergevoel.

In Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken geven leden vaker dan in het totale Panel aan dat de bibliotheek kan verbeteren op de volgende punten: leukere presentatie van de boeken en andere materialen, meer levendigheid en een modernere inrichting. Minder vaak dan in het totale Panel noemen leden dat er meer stilte en rust mag zijn en verbetering mbt praktische zaken zoals betere Wifi. Leden van de vestiging in Westerveld noemen vaker dan de leden van de meeste andere vestigingen dat de bibliotheek meer zitplekken mag hebben, meer huiskamergevoel, een leukere presentatie van boeken en meer levendigheid. Ook leden van Borger-Odoorn en Tynaarlo geven vaker aan dat zij graag meer zitplekken zouden zien. Leden van Wolden en Midden-Drenthe zeggen vaker graag meer rust en stilte te willen in hun vestiging. In Tynaarlo zeggen meer leden dat de bibliotheek kan verbeteren door een modernere inrichting. Leden jonger dan 55 jaar vinden vaker dan de oudere leden dat er meer huiskamergevoel mag komen.

“Wat zou de bibliotheek voor u kunnen verbeteren op het gebied van de inrichting en sfeer?” *Meer antwoorden mogelijk - allen*

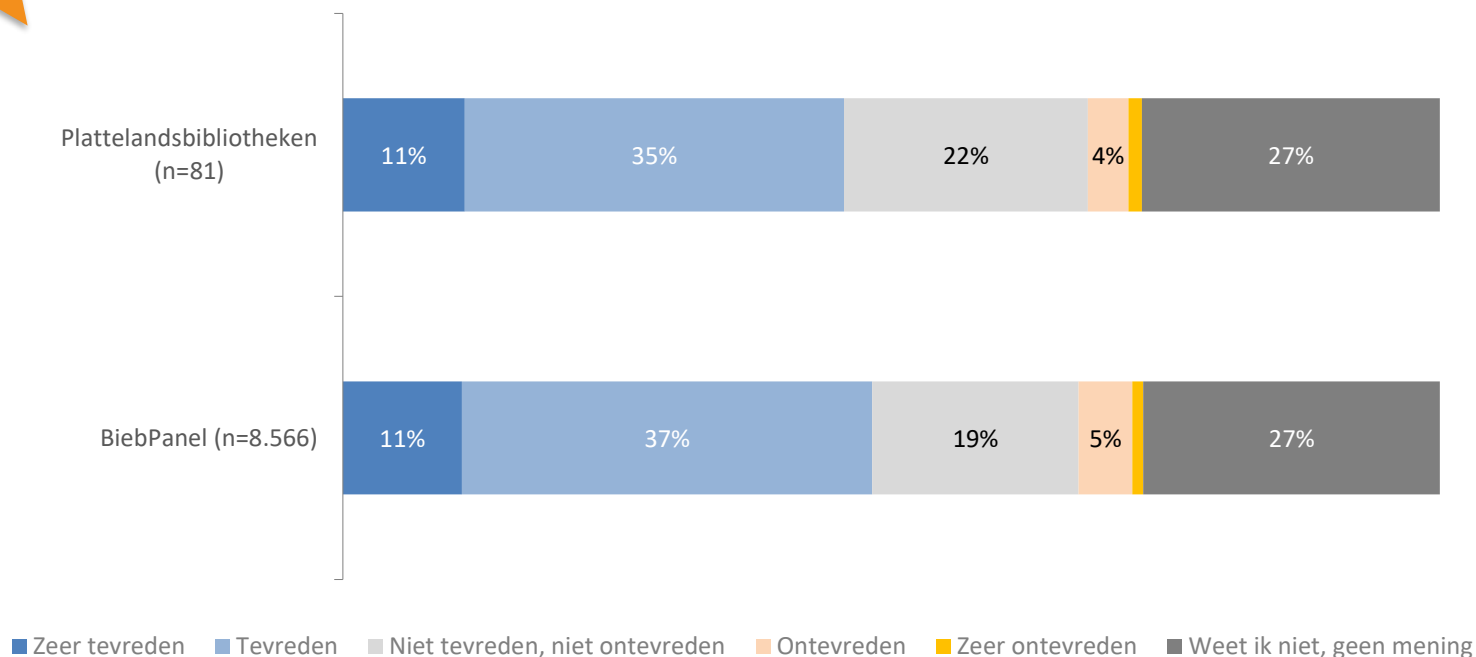
2. Horecavoorziening

2.1 Bijna de helft van de panelleden is tevreden over de horecavoorziening.

NB: deze vraag is alleen gesteld aan panelleden die aangeven dat er in hun vestiging een horecavoorziening aanwezig is (zie tabellenset).

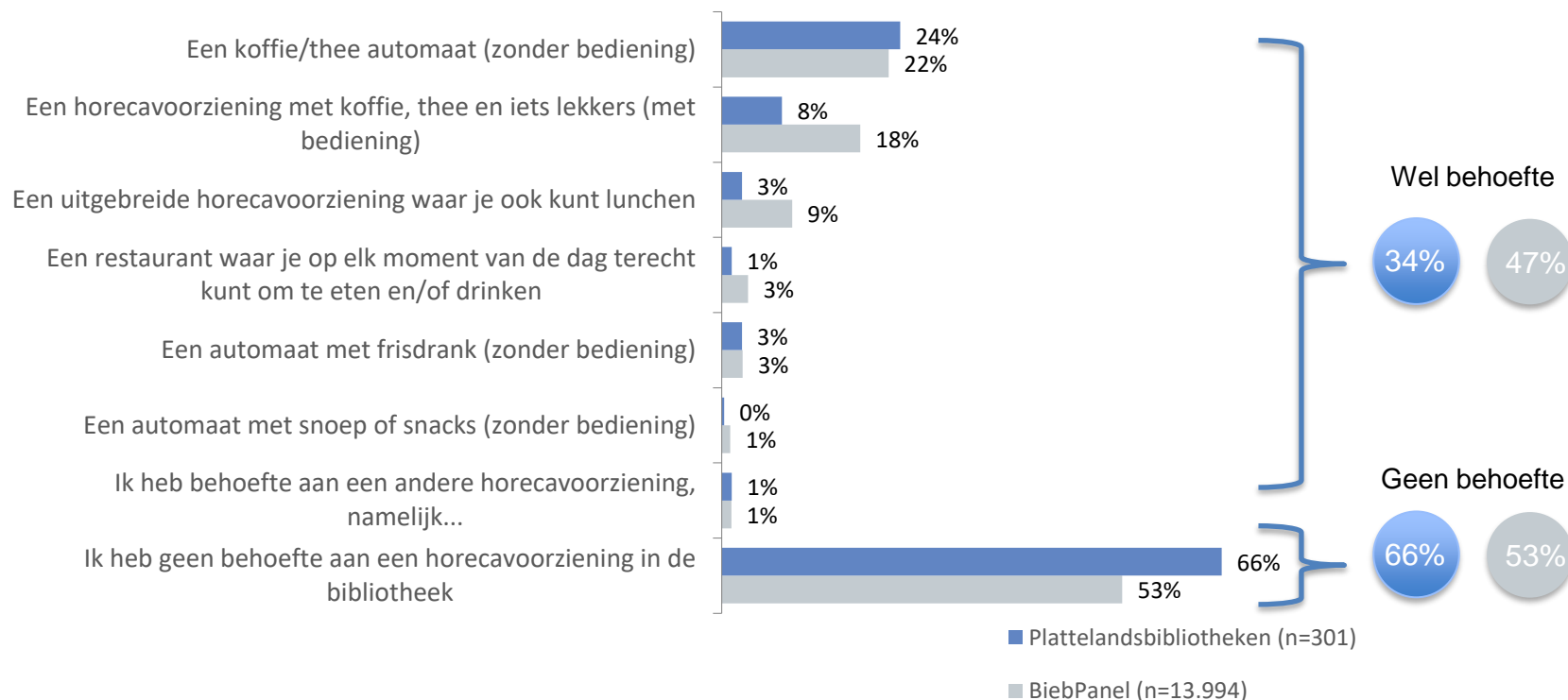
71% Best practice % (zeer) tevreden: Bibliotheek Hilversum

“Hoe tevreden of ontevreden bent u over het algemeen over de horecavoorziening in de bibliotheek?” – indien horecavoorziening in bibliotheek

2.2 Twee derde heeft helemaal geen behoefte aan horeca in hun vestiging. Voor een kwart heeft een koffie/theeautomaat de voorkeur.

Leden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken hebben vaker helemaal geen behoefte aan een horecavoorziening dan in het totale Panel. Een kwart heeft wel behoefte aan een koffie/theeautomaat. Een klein aantal leden zou een horecavoorziening met koffie, thee en iets lekkers of een meer uitgebreide horecavoorziening willen en dat is minder dan we in het totale Panel zien.

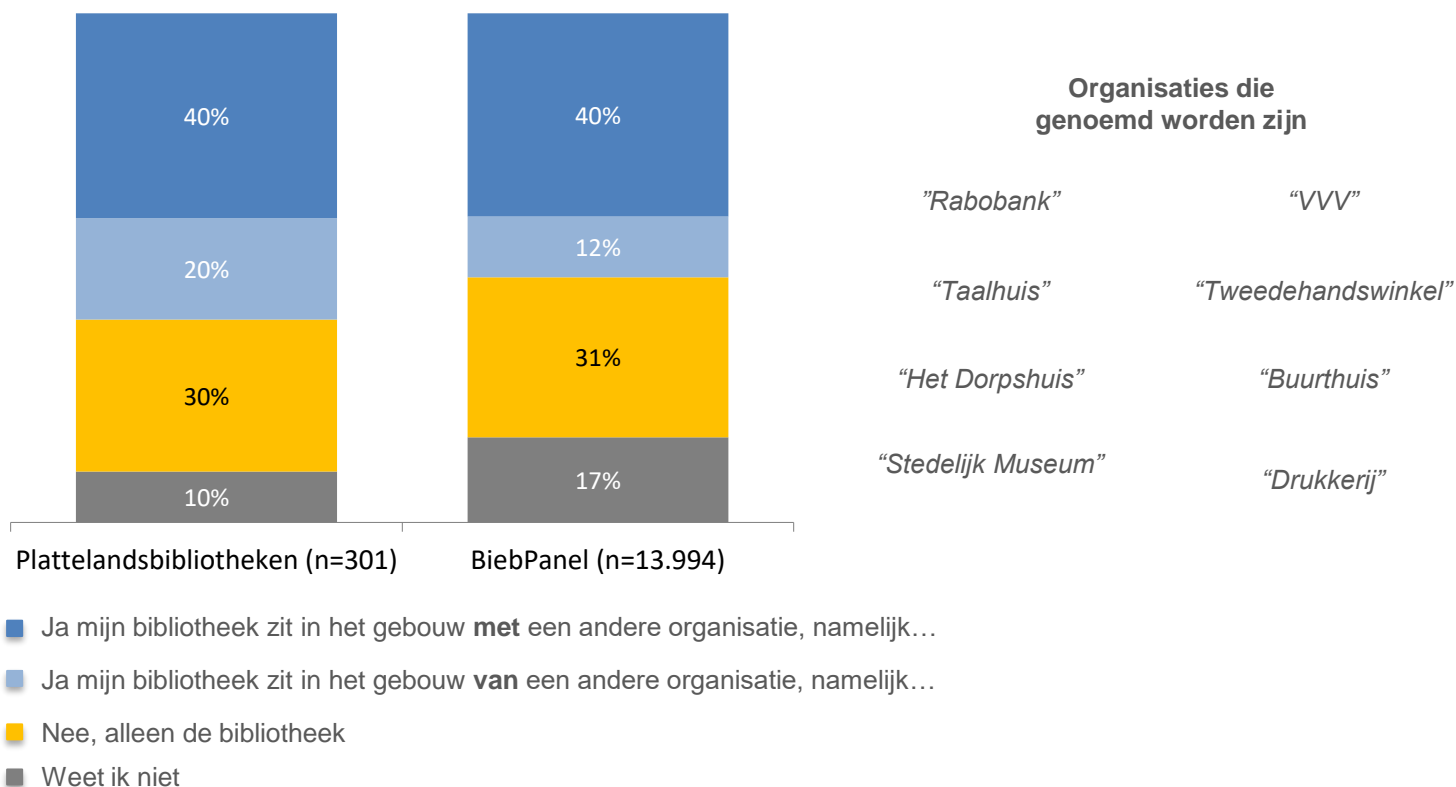

“Ongeacht wat uw bibliotheek aanbiedt, aan welke voorzieningen op het gebied van iets drinken/eten in de bibliotheek heeft u behoefte?” *Meer antwoorden mogelijk - allen*

3. MFA

3.1 Twee op de vijf panelleden zeggen dat hun vestiging in het gebouw zit met (of van) een andere organisatie.

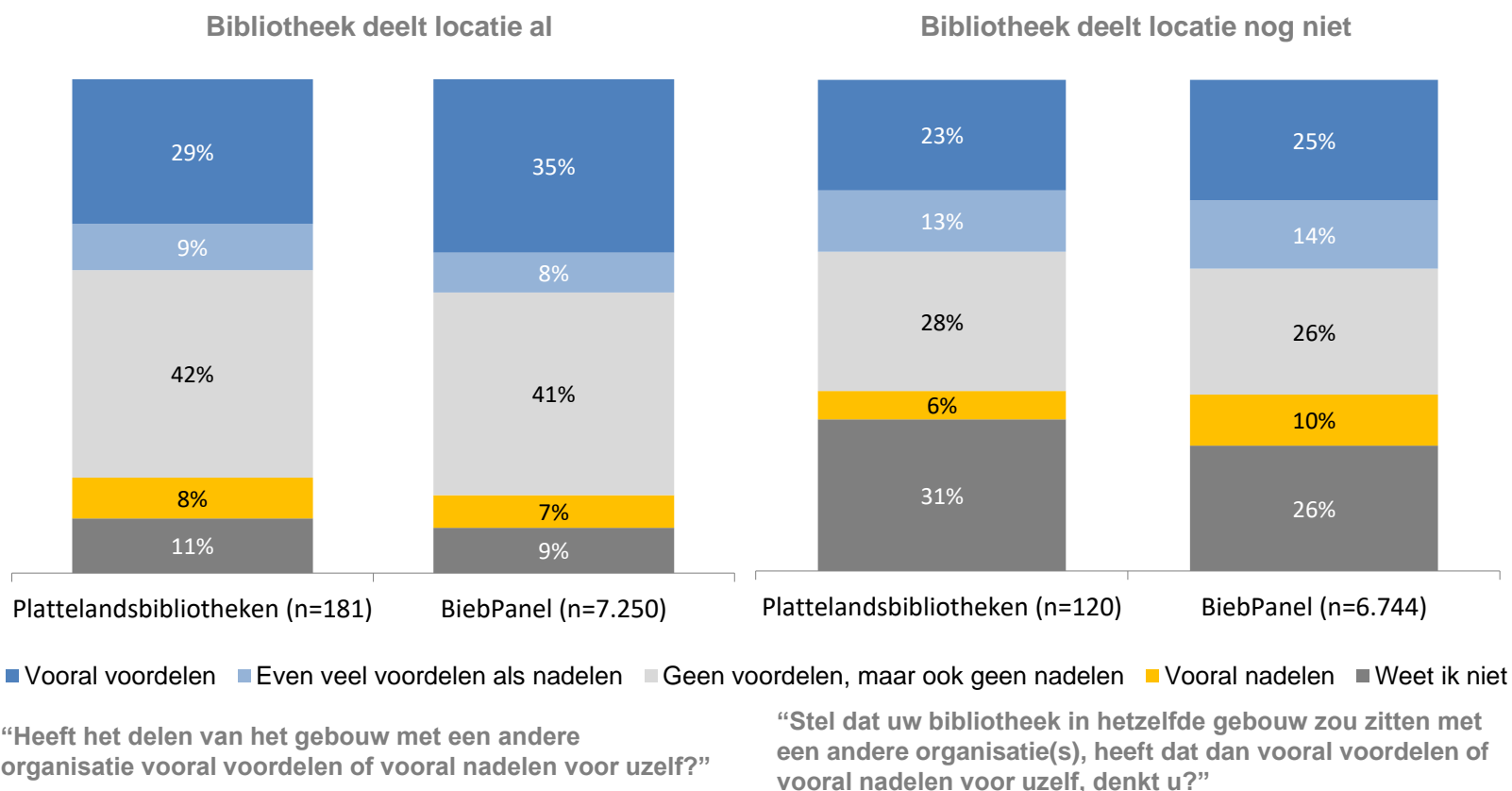
Als andere organisaties noemen panelleden van Rolde een sporthal. In Gieten noemt men de Rabobank, speel-o-theek en Taalhuis. De scholengemeenschap en dorps huis worden in Borger genoemd. Leden van Valthermond noemen het dorps huis en een sporthal. Het Stedelijke Museum en VVV worden genoemd door leden uit Coevorden. Leden van Roden noemen een tweedehandswinkel en in Eelde de kinderdagopvang. Voor Havelte wordt een buurthuis en welzijnsorganisatie genoemd en in Vledder noemen leden Naabuur.

“Zit uw bibliotheek samen met een andere organisatie(s) in hetzelfde gebouw?” – allen

3.2 Leden van wie hun vestiging de locatie al deelt, zien daar vaker de voordelen van dan leden van wie hun vestiging de locatie niet deelt.

Laag opgeleide leden zien vaker vooral nadelen dan middelbaar en hoger opgeleiden. Leden wiens vestiging de locatie niet deelt, weten logischerwijs vaker niet of dat vooral voor- of nadelen zou hebben.

3.2.1 De voordelen van het delen van het gebouw zijn volgens de leden meer levendigheid en gezelligheid, het combineren van bibliotheekbezoek met andere zaken en kostenbesparing.

Ook ruimere openingstijden wordt als voordeel genoemd. Als nadelen noemen panelleden dat er meer overlast kan zijn en dat er minder ruimte is voor de bibliotheek.

Ter info: 66% van de panelleden heeft voordelen genoemd en 57% nadelen.

“Wat zijn dan voor u de voordelen?” “En wat zijn dan voor u de nadelen?”

Samenvatting Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken: een overzicht van alle reacties van de panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken is terug te vinden in de bijlagen.

3.2.2 De voordelen die leden zien van wie de vestiging het pand (nog) niet deelt, zijn vooral dat je het bezoek aan meerdere organisaties kunt combineren.

Daarnaast denken panelleden dat het makkelijker is om anderen te ontmoeten en enkele leden geven aan dat het de bibliotheek scheelt in kosten. Als nadelen zien panelleden vooral dat het druk en lawaaiig zou kunnen worden in de vestiging, dat er minder ruimte voor de bibliotheek of de collectie overblijft en dat het niet ten gunste komt van de openingstijden in de avond. Ter info: 46% van de panelleden heeft voordelen genoemd en 36% nadelen.

Bibliotheek deelt locatie nog niet

Voordelen

Maakt de bibliotheek aantrekkelijker om naar toe te gaan anders dan om boeken te lenen.

Je loopt waarschijnlijk gemakkelijker bij de andere organisatie binnen.

Het ontmoeten van anderen. Meerdere mogelijkheden onder hetzelfde dak, belangstelling voor de andere organisatie kunnen tonen.

Nadelen

Minder rust en stilte.

Openingstijden van de andere organisaties. Ik ga altijd 's avonds naar de bibliotheek.

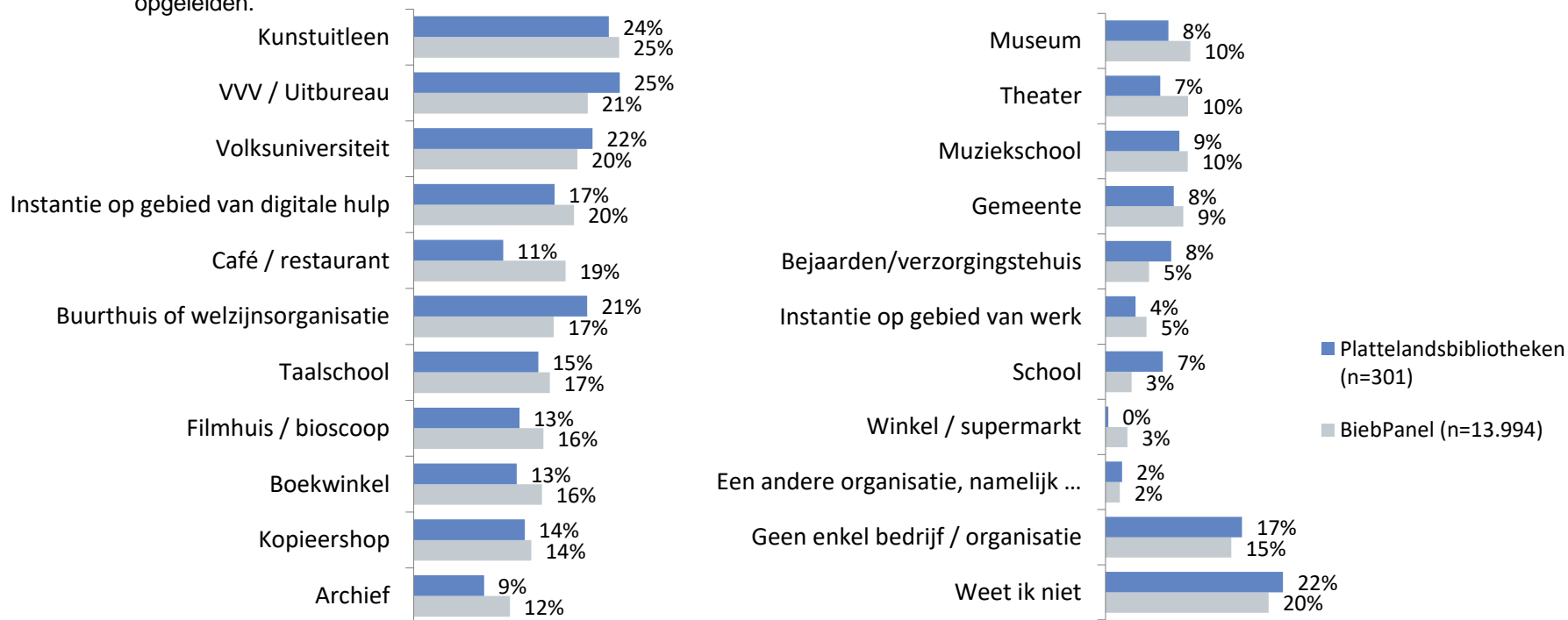
Eventueel minder ruimte voor de collectie van de bieb.

“Wat zouden voor u de voordelen zijn?” “Wat zouden voor u nadelen zijn?”

Samenvatting Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken: een overzicht van alle reacties van de panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken is terug te vinden in de bijlagen.

3.3 De meest aantrekkelijke organisaties om een pand mee te delen zijn VVV/Uitbureau, de kunstuitleen, Volksuniversiteit, buurthuis/welzijnsorganisatie en een instantie op het gebied van digitale hulp.

Leden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken vinden het delen van een pand met een bejaarden/verzorgingstehuis en een school aantrekkelijker dan we in het totale Panel zien, maar het delen van het pand met een café/restaurant wat minder aantrekkelijk. In Aa en Hunze, Coevorden, Tynaarlo en Westerveld is men positiever over een VVV dan in Midden-Drenthe. Over een instantie op het gebied van digitale hulp is men vooral in Aa en Hunze en Westerveld te spreken. Een buurthuis of welzijnsorganisatie en filmhuis/bioscoop spreekt het meest aan bij leden van Westerveld. In Borger-Odoorn en Midden-Drenthe zeggen meer panelleden dat ze geen enkele organisatie aantrekkelijk vinden om een pand mee te delen. Vrouwen zijn positiever dan mannen over een taalschool. Laag opgeleide leden vinden de kunstuitleen, VVV, Volksuniversiteit en buurthuis/welzijnsorganisatie minder aantrekkelijk dan hoog opgeleiden.

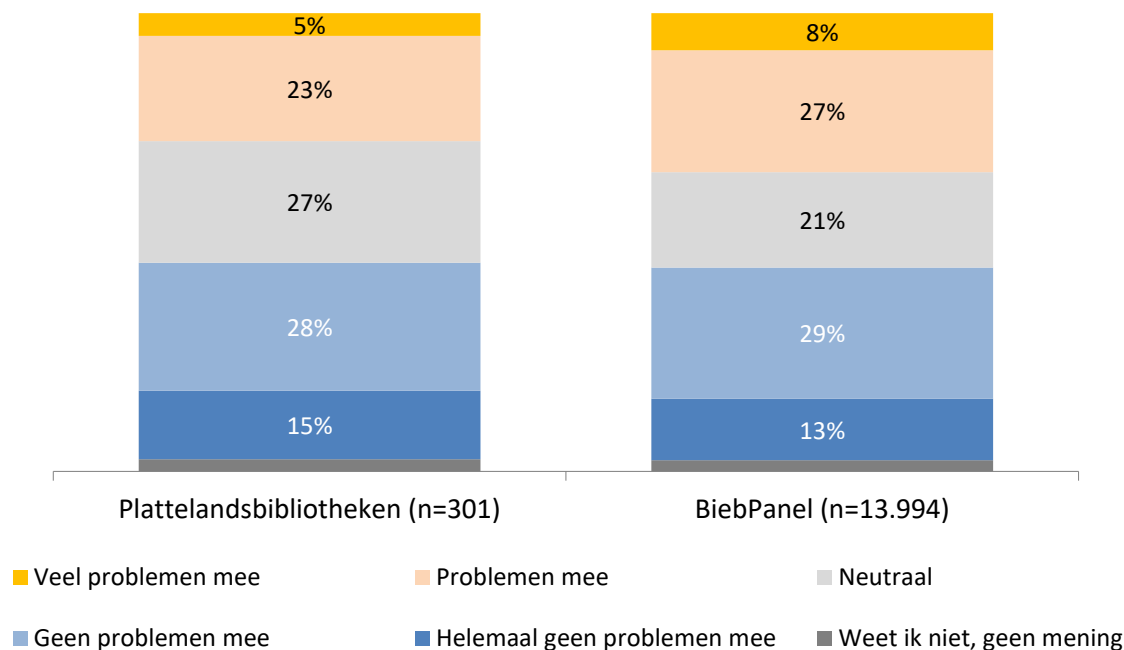

“Van welke bedrijven/organisaties zou u het aantrekkelijk vinden als die in hetzelfde gebouw zitten als de bibliotheek?”
Meer antwoorden mogelijk - allen

4. Onbemand

4.1 De mening over deels of volledig onbemande vestigingen is erg wisselend.

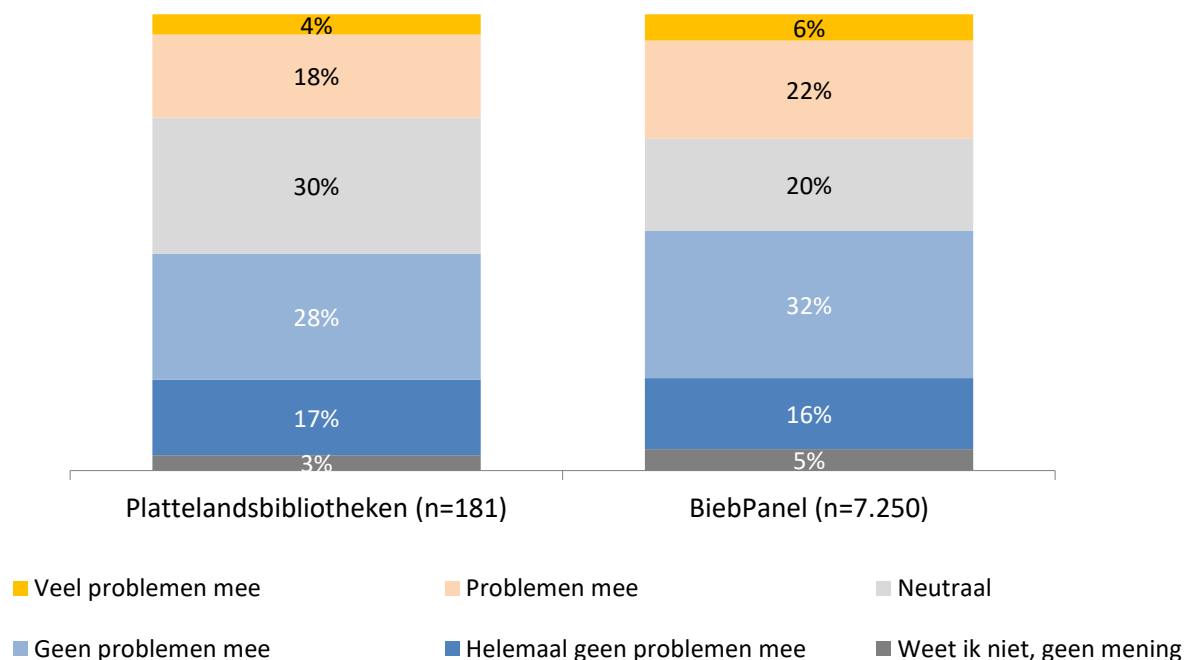
Panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken hebben minder vaak problemen met onbemande openingsuren dan in het totale Panel het geval is.

“Verschillende bibliotheken werken tegenwoordig deels of volledig met onbemande vestigingen of selfservice uren. Tijdens deze uren is er geen personeel van de bibliotheek aanwezig. Wat vindt u ervan als de bibliotheek wel open is maar dat er geen bibliotheekmedewerkers zijn?”- allen

4.2 Wordt de vestiging al gedeeld, dan geeft een kwart aan dat ze er problemen mee hebben als er op bepaalde momenten alleen medewerkers van een andere organisatie zijn.

30% is neutraal en dat is meer dan in het totale Panel. Panelleden van Aa en Hunze (39%) en Noordenveld (36%) lijken er wat vaker problemen mee te hebben dan leden van Coevorden (7%) en Westerveld (15%).

“Uw bibliotheek zit samen met een andere organisatie in hetzelfde gebouw. Wat vindt u ervan als er op bepaalde momenten (bv. 's ochtends) in de bibliotheek geen bibliotheekmedewerkers zijn, maar alleen medewerkers van de andere organisatie?”- indien bibliotheek locatie deelt

5. Tips voor verbetering

5.1 De belangrijkste tip van de panelleden is om de indeling van de collectie verbeteren. Ook zeggen leden dat er meer sfeer in de bibliotheek mag zijn.

De vriendelijkheid van de medewerker komt ook vaak als punt naar voren. Bij veel vestigingen geven leden aan dat de bibliotheek door de jaren heen erg klein is geworden en de functie van de bibliotheek langzaam verloren gaat. Veel leden zeggen dat ze al tevreden zijn met de bibliotheek.

“Heeft u nog verbeterpunten voor uw bibliotheek over de locatie, sfeer, inrichting, horeca en/of samenwerkingen met andere organisaties in het gebouw?”

Samenvatting Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken: een overzicht van alle reacties van de panelleden van Cluster Drenthe Plattelandsbibliotheken is terug te vinden in de bijlagen.

Steekproef

Samenstelling Steekproef (1)

Verdeling over vestigingen en responspercentage

Welke vestiging bezoekt u het vaakst?	
	Plattelandsbibliotheken
de Bibliotheek Coevorden	52
de Bibliotheek Tynaarlo	49
de Bibliotheek Noordenveld	40
de Bibliotheek Aa en Hunze	38
de Bibliotheek Westerveld	35
de Bibliotheek Midden-Drenthe	32
de Bibliotheek Wolden	31
de Bibliotheek Borger-Odoorn	24

Responspercentage		
	Plattelandsbibliotheken	BiebPanel
Uitgenodigd	541	23.619
Deelgenomen	301	13.994
Responspercentage	56%	59%

Samenstelling Steekproef (2)

Verdeling leeftijd en geslacht

Aantal deelnemers		
	Plattelandsbibliotheken	BiebPanel
n=	301	13.994
Leeftijd		
16 tot 35 jaar	2%	4%
35 tot 55 jaar	28%	27%
55 jaar tot 65 jaar	25%	26%
65 jaar of ouder	45%	43%
Gemiddelde leeftijd		
	61	60
Opleidingsniveau		
Laag	13%	15%
Midden	32%	28%
Hoog	55%	57%
Geslacht		
Man	22%	25%
Vrouw	78%	75%